

UMEÅ UNIVERSITET

KVALITETSSYSTEM FÖR FORSKNING Medicinska fakulteten

Typ av dokument:	<i>Styrdokument</i>
Datum:	<i>2024-10-02</i>
Dnr:	<i>FS 1.1-736-24</i>
Beslutad av:	<i>Medicinska fakultetsnämnden</i>
Giltighetstid:	<i>Tillsvidare</i>
Område:	<i>Forskning</i>
Ansvarig förvaltningsenhet:	<i>Kansliet för medicin</i>
Ersätter dokument:	<i>Nyinjättat</i>

Innehåll

KVALITETSSYSTEM FÖR FORSKNING MEDICINSKA FAKULTETEN	1
INLEDNING	3
KVALITETSARBETETS KOMPONENTER.....	5
A. KULTUR FÖR KVALITET I FORSKNING	6
Forskningens frihet	6
God forskningssed.....	6
Kollegiala kvalitetssäkringsprocesser och kvalitetskultur	7
Samverkan och samhällspåverkan	8
Samband forskning-utbildning	9
B. RESURSER FÖR KVALITET I FORSKNING SAMT	
C. STRATEGISKA VAL OCH PRIORITERINGAR FÖR FORSKNINGENS UTVECKLING OCH	
FÖRNYELSE	10
Forskningsfinansiering	10
Rekrytering, karriärvägar och karriärstöd.	12
Forskningsinfrastruktur	14
Stödverksamhet.....	15
D. UPPFÖLJNING, ANALYS OCH UTVÄRDERING	15
Kontinuerlig uppföljning och egna analyser.	15
Genomlysningar med stöd av extern kollegial granskning.....	17

UMEÅ UNIVERSITET

Inledning

Detta dokument beskriver det systematiska kvalitetsarbete som sker inom Medicinska fakulteten vid Umeå universitet i syfte att kvalitetssäkra och kvalitetsutveckla fakultetens forskning.

Bakgrund

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har sedan 2017 ansvar för att granska svenska lärosätens kvalitetssäkringsarbete inom både högre utbildning och forskning. Granskningen utgår från *Vägledning för granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende utbildning och forskning*.

Medicinska fakultetens kvalitetssystem för forskning tar avstamp i Umeå universitets policy för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning. Policyn baseras i sin tur både på det gemensamma ramverk för lärosätenas kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning som Sveriges universitets- & högskoleförbund (SUHF) har tagit fram och på Umeå universitets vision som fastställdes av universitetsstyrelsen 2019-04-03.

Umeå universitets policy omfattar följande fyra komponenter i kvalitetsarbetet:

A. Kultur för kvalitet i forskning

B. Resurser för kvalitet i forskning

C. Strategiska val och prioriteringar för forskningens utveckling och förnyelse

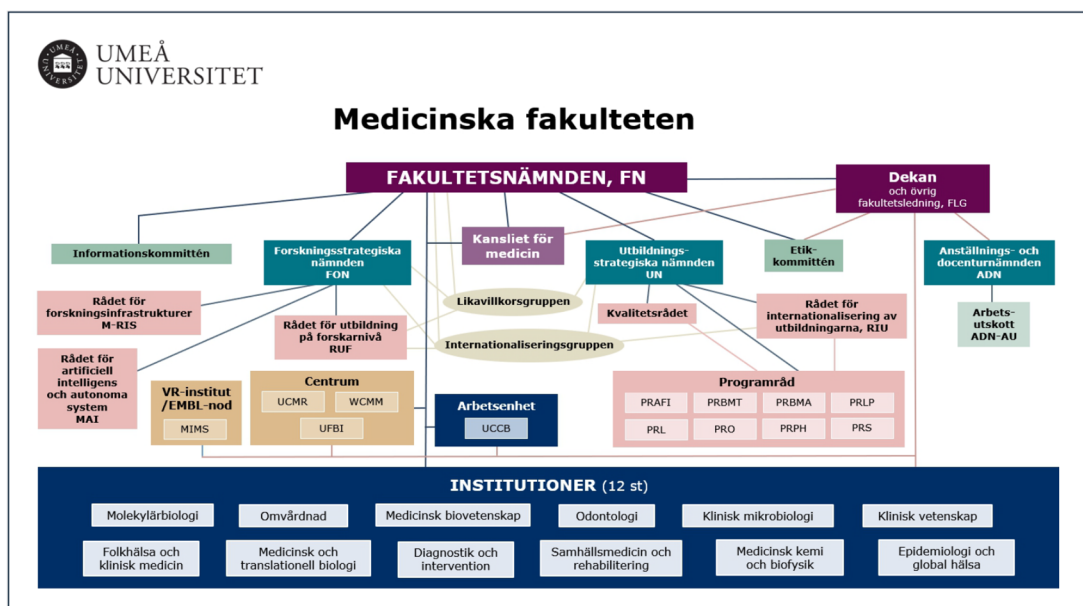
D. Uppföljning, analys och utvärdering

Medicinska fakultetens organisation och styrdokument

I fakultetens styrdokument såsom arbetsordning och besluts- och delegationsordning beskrivs såväl linjeorganisation som ansvars- och rollfördelning inom fakulteten. Genom fakultetens nuvarande organisation och styrning fångas styrkor, utvecklingsmöjligheter samt svagheter upp. Ett exempel på detta är att fakultetsledningen är representerad i flera av fakultetens mötesorgan, vilket ger en nära koppling mellan fakultets- och institutionsnivåerna och goda möjligheter till diskussioner om kvalitetsarbetet inom forskning på olika nivåer.

UMEÅ UNIVERSITET

Fakultetsnämnden (FN) ansvarar för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning inom fakultetens område. Fakultetens budget och verksamhetsplan går hand i hand och resurssättningar och prioriteringar görs utifrån de behov som har identifierats baserat på det systematiska kvalitetsarbetet. Även bokslut och uppföljningar av verksamhetsplan på fakultetsnivå och institutionsnivå är viktiga komponenter i det strategiska arbetet.

Forskningsstrategiska nämnden (FON) har ansvar för

- att följa utvecklingen av forskning både nationellt och internationellt
- att ta initiativ till och föreslå åtgärder för att främja och utveckla fakultetens konkurrenskraft avseende fakultetens olika forskningsområden
- strategiska frågor för forskning och utbildning på forskarnivå
- kvalitetsgranskning av fakultetens forskning.

FONs ordförande, som även är vicedekan för forskning vid fakulteten, sitter som ledamot i det universitetsgemensamma forskningsstrategiska rådet (FOSTRA) där frågor kring konkurrenskraft och kvalitetsgranskning lyfts.

Rådet för utbildning på forskarnivå (RUF) beslutar om former för kvalitetssäkring på forskarnivå och har till uppgift att följa upp och bistå institutionerna i arbetet med forskarutbildningen samt följa utvecklingen av utbildning på forskarnivå på nationell och internationell nivå.

Utbildningsstrategiska nämnden (UN) arbetar med strategiska frågor såsom att främja fakultetens konkurrenskraft avseende utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Fakultetens etikkommitté är bland annat ett stöd till dekan. Kommittén beskrivs närmare under komponent A.

Fakultetens anställnings- och docenturnämnd (ADN) har till uppgift att ansvara för att fakulteten har transparenta och rättssäkra processer för befordran och rekrytering av vetenskapligt

kompetenta lärare.

Vidare finns vid fakulteten ett råd för forskningsinfrastrukturer (M-RIS) som bistår i arbetet med att inventera, prioritera, synliggöra samt tillgängliggöra forskningsinfrastrukturer samt ett råd för artificiell intelligens och autonoma system (MAI) som bistår i arbetet med att identifiera och utveckla fakultetens AI-relaterade forskning. Både M-RIS och MAI samarbetar med organ på central nivå.

Fakultetens informationskommitté ansvarar för att sprida populärvetenskapligt framlagd information om forskning.

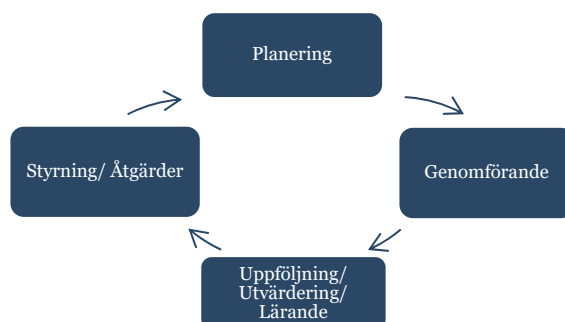
Med anledning av den dignitet som frågor kring jämställdhet och internationalisering har, har fakultetsnämnden inrättat

- en lika villkorsgrupp bestående av ledamöter från fakultetens centrala strategiska organ vars uppgift är att bevaka frågorna i dessa organ. Gruppen ska vara ett kompetensstöd inom fakulteten samt arbeta med strategier och åtgärder för att alla studenter och medarbetare vid fakulteten ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder och
- en internationaliseringsgrupp bestående av ledamöter från fakultetens centrala strategiska organ vars uppgift är att bevaka frågorna i dessa organ. Gruppen ska följa upp implementering av fakultetens inriktningsdokument för internationalisering samt arbeta för synergier och ökad samverkan inom internationalisering.

Lika villkorsgruppen arrangerar utbildningar, framför allt för prefekter och för medarbetare. Dessutom utlyser gruppen årligen ett lika villkorspris i syfte att uppmuntra medarbetare och studenter att verka för lika villkor. Vidare finns det vid fakulteten både lika villkorsföreträdare och lika villkorshandläggare.

Kvalitetsarbetets komponenter

Fakultetens systematiska kvalitetsarbete är beroende av de aktiviteter och processer som beskrivs i detta dokument, både i syfte att kunna vidta åtgärder utifrån den uppföljning/utvärdering som görs efter genomförd satsning eller aktivitet och för att ta lärdom av och kunna sprida informationen inom universitetet i stort.

UMEÅ UNIVERSITET

A. Kultur för kvalitet i forskning

Forskningens frihet

Kärnan i kvalitetsarbetet inom forskning ligger såväl i den akademiska friheten som i de redan väl etablerade processerna med olika former av peer review såsom exempelvis granskning av ansökningar om medel, granskning av manuskript samt granskning i samband med seminarieverksamhet och disputation.

Arbetet med att kvalitetssäkra och kvalitetsutveckla fakultetens forskning förutsätter engagemang hos fakultetens medarbetare på samtliga nivåer. För att stimulera detta har fakultetsledningen regelbundna träffar med fakultetens prefekter samt med fakultetskollegiet. FN bjuder in FON, UN och ADN för strategiska diskussioner om exempelvis budget, rekrytering och kvalitet i forskning. Beredningsorganen ansvarar för att arrangera seminarier, forskarmöten samt tematiska workshops, både för kollegiet och för prefekterna, för att stimulera till nya samarbeten och kompetenshöjning. Prefekterna i sin tur har olika forum på institutionsnivån där engagemang hos medarbetarna kan stärkas. Exempel på denna typ av forum är PI-träffar och institutionsdagar med fokus på forskning.

FN och FON använder delar av forskningsanslaget till icke öronmärkta utlysningar där fakultetens forskare söker fria projektbidrag i konkurrens. Vidare utlyser fakulteten medel för att stimulera translationell/tvärvetenskaplig och nydanande forskning samt stöttar forskare som önskar göra en sabbatical-vistelse för att utsätta sig för andra forskarmiljöer och forskningsidéer.

För att tillgodose forskares behov av mötesplatser för att diskutera forskning, forskningens frihet, etik, kvalitetskultur samt forskningskvalitet anordnar fakulteten olika typer av mötesforum:

- FONs regelbundet arrangerade event med olika teman
- Fakultetsledningens månatliga prefektmöten
- Fakultetsledningens träffar med lärarkollegiet
- FNs respektive FONs workshops med olika teman för fakultetens prefekter

God forskningssed

Fakulteten arbetar på olika sätt och på olika nivåer för att främja god forskningssed och förebygga oredlighet i forskning:

- Fakultetens kommitté för etikfrågor är rådgivande organ till dekan och ska hålla sig ajour med aktuella etiska frågeställningar. Kommittén spelar en viktig roll i arbetet med att främja god forskningssed, bl a genom att arrangera utbildningar i och seminarier om aktuella etiska frågor för forskare och studenter
- Fakulteten har representanter i det universitetsgemensamma rådet för främjande av god forskningssed (REDA). Fakulteten representeras av ordföranden i etikkommittén samt ordföranden i RUF
- Obligatorisk etikkurs för doktorander inom det fakultetsgemensamma forskarutbildningsprogrammet
- Obligatorisk etikkurs, *Ethics for Postdocs and Researchers in Medicine*, för disputerade forskare som inte har en svensk doktorsexamen och som är verksamma som någon form av forskare vid fakulteten
- Obligatorisk huvudhandledarkurs *Forskarhandledning i praktiken*

UMEÅ UNIVERSITET

- Fakultetens obligatoriska halvdagsutbildning för huvudhandledare om regelverk för utbildning på forskarnivå som inte får vara äldre än fem år vid antagning av ny doktorand
- Forskningsetiska frågor diskuteras i FN och beredningsorgan, vid fakultetskollagier samt i dialog med fakultetens prefekter
- Inom varje utbildningsprogram ska grundläggande information om forskningsetik ges

I det strategiska arbetet med kompetensförsörjning arbetar fakulteten för att säkerställa tillgången till kritisk massa i forskningsmiljöerna, vilket är viktigt av flera anledningar, bl a för institutionernas seminarieverksamhet där forskningsetiska frågor lyfts.

Extern granskning av fakultetens etikarbete genomförs till stor del av Etikprövningsmyndigheten som värnar om människan i forskningen. Samverkan med jurister och Nämnden för prövning av oredlighet i forskning sker i hanteringen av anmälningar om forskningsfusk.

Rektor har fattat beslut om en handläggningsordning för hantering av misstänkta oegentligheter. Fakultetens medarbetare har ett eget ansvar att rapportera misstanke om oegentligheter.

Kollegiala kvalitetssäkringsprocesser och kvalitetskultur

Kvalitetskulturen stärks genom att vetenskapligt kompetenta lärare utgör majoriteten av ledamöterna i FN och beredningsorgan såsom FON där det kontinuerligt förs diskussioner om kvalitet i forskning. Detta är dessutom ett utmärkt sätt att fånga upp hur institutionerna arbetar med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning. I FOSTRA lyfts strategiska frågor kring forskningskvalitet och forskningsinfrastruktur.

Kollegial peer review är grundläggande i kvalitetsarbetet. Vetenskapliga artiklar och nationella och internationella medelsansökningar genomgår extern kollegial granskning.

Fakulteten har ett pågående arbete för att förbättra och utöka peer review på såväl institutionsnivån som fakultetsnivån. I syfte att ytterligare stärka konkurrenskraften hos fakultetens forskare finns det i fakultetens utlysningar av forskningsanslag krav på att ansökningarna bör vara skrivna på engelska, ska ha genomgått intern peer review vid berörd institution samt att de sökande ska visa att de uppbär projektbidrag eller att de under det senaste året har ansökt om medel från ett statligt forskningsråd (Vetenskapsrådet, Forte, Formas, Vinnova). Ansökningar till fakultetens interna utlysningar skickas in via det digitala ansökningssystemet Researchweb, vilket ger en transparent process och underlättar för såväl sökande och bedömare som handläggare.

För att kvalitetssäkra processerna kring fakultetens större utlysningar utser FON erfarna externa bedömare. Ofta anlitas samma bedömare under flera år, dessa kan då följa trender och ge god återkoppling till berörda vid fakulteten. Vid tillsättning av beredningsgrupper för fakultetens utlysningar beaktas förutom ämneskompetens även lika villkor avseende både kön och ålder. FN och FON utser även observatörer som återrapporterar till nämnderna hur beredningsprocessen har genomförts.

Ytterligare kvalitetssäkring av fakultetens interna utlysningar erhålls genom mallar som FON och Kansliet för medicin tagit fram samt genom riktlinjer fastställda av dekan. Detta ger ett hållbart

UMEÅ UNIVERSITET

system som inte är personberoende. De mallar och riktlinjer som har tagits fram är följande:

- processbeskrivning för utlysningar av interna forskningsmedel
- checklista för observatörer
- mall för granskarens återkoppling
- mall för information om rekvirering av medel samt dispositionstid
- mall för vetenskaplig rapport
- blankett för ansökan om förlängd dispositionstid
- riktlinjer för beviljande av förlängd dispositionstid avseende tilldelade anslag från Medicinska fakulteten

Erfarna forskare bidrar med peer review för större ansökningar till exempelvis ERC och KAW. Arbete pågår med att ta fram en utsedd grupp på fakultetsnivå med ett särskilt uppdrag att bidra med denna typ av peer review.

FON arrangerar workshops för prefekterna för att stärka kollegiala kvalitetssäkringsprocesser och kvalitetskultur vid institutionerna och för att lyfta fram goda exempel för ett ökat lärande.

FON har utsett en brett sammansatt referensgrupp bestående av erfarna forskare och akademiska ledare som ett viktigt stöd i arbetet med kvalitet i forskning och inför universitetets pilotutvärderingar av kvalitet i forskning som universitetsledningen har beslutat ska genomföras både på institutions- och fakultetsnivå samt en tematisk utvärdering som ska omfatta hela universitetet. Referensgruppen utgör även ett stöd för fakultetens representanter i den universitetsgemensamma arbetsgrupp som har fokus på utvärdering av kvalitet i forskning.

Kansliet för medicin ansvarar för fakultetens veckobrev med information om aktuella utlysningar, seminarier, forskningsevent m m.

Samverkan och samhällspåverkan

Medicinska fakulteten har en god och kontinuerlig samverkan med Norra sjukvårdsregionen (motsv. *Samverkansregion Umeå* enligt Hälso- och sjukvårdsförordning [2017:80], dvs. Region Västerbotten, Region Jämtland Härjedalen, Region Norrbotten och Region Västernorrland i samverkan) och Umeå Medicinska Studentkår. FN har beslutat att samtliga beredningsorgan ska ha en extern ledamot från region/kommun/näringsliv/myndighet samt minst en studerande- och/eller doktorandrepresentant. Den externa ledamoten i fakultetens beredningsorgan kommer huvudsakligen från Region Västerbotten. Betydelsen av de diskussioner och samarbeten som sker inom och mellan de beredande organen samt i FN ska inte underskattas.

Genom kliniskt kombinerade/förenade anställningar (biträdande lektorat, lektorat, professurer) samt adjungeringar stärks samverkan med Region Västerbotten och övriga regioner i Norra sjukvårdsregionen. Samverkan sker även i olika samrådsorgan såsom ALF- respektive TUA-kommittén samt Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse (NUSS). Denna samverkan ökar möjligheten till spridning av forskningsresultat och ökat nyttiggörande.

UMEÅ UNIVERSITET

Fakulteten har även en nära samverkan med kommuner i den norra regionen. Ett exempel är samarbetet med Örnsköldsviks kommun och Region Västernorrland i projektet *STREAM-Strategy for research milieu in Örnsköldsvik*.

FON bjuder in både universitetets och Region Västerbottens enheter för innovation till sammanträden och forskarmöten för ökad samverkan.

Fakultetens samverkansaktiviteter rapporteras i årsredovisningar och verksamhetsberättelser.

Fakultetens informationskommitté anordnar regelbundet den populära och välbesökta seminarieriet *Fika efter en forskare* då fakultetens lärare håller populärvetenskapliga föredrag för samhället. Kommittén för statistik över antalet deltagare, åldersfördelning samt hur åhörarna har fått kännedom om seminarierna.

Fakulteten deltar i universitetets populärvetenskapliga vetenskapsluncher liksom i Kunskapsveckan. Kunskapsveckan arrangeras för att ge gymnasielärare en viktig mötesplats med möjlighet till kompetensutveckling.

Fakulteten genomför flera aktiviteter som är samverkansbefrämjande såsom öppna forskarmöten och workshops.

Fakultetens forskare bidrar i den vetenskapliga debatten i media. Nyheter om forskningsresultat skrivs för att sprida information till allmänheten och forskarsamhället.

De forskare som erhåller medel ur Medicinsk forskning i Norrland/Insamlingsstiftelsen ska, i syfte att informera donatorerna, skriva en vetenskaplig rapport om vad medlen har använts till.

De forskare som bedriver klinisk forskning samverkar med patientföreningar (brukarmedverkan).

Se även avsnittet om *Rekrytering, karriärvägar och karriärstöd*.

Samband mellan forskning och utbildning

Kvalitetssäkring inom utbildning, fr a utbildning på forskarnivå, gynnar även den forskning som bedrivs vid fakulteten. I fakultetens kvalitetssystem för utbildning på grundnivå och på avancerad nivå anges att programråden i sina programanalyser ska diskutera forskningsanknytning i respektive program. I fakultetens kommande kvalitetssystem för utbildning på forskarnivå finns ytterligare beröringspunkter med forskning.

RUF ansvarar för att bereda strategiska frågor inom utbildning på forskarnivå. RUF har ett nära samarbete med FON genom att ordföranden är ständigt adjungerad till FON och genom gemensamma träffar med strategiska diskussioner. RUF arrangerar seminarier om postdoktoral meritering för doktorander.

Fakulteten har ett nära samarbete med Umeå Medicinska Studentkår. Studentkåren har representanter i fakultetens samtliga organ.

Många examensstudenter får möjlighet att genomföra sina examensarbeten i pågående forskningsprojekt. Fakulteten tillskjuter extra ersättning för examensarbeten som görs i excellenta forskningsmiljöer.

UMEÅ UNIVERSITET

De doktorander som undervisar inom grundutbildningen ska ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning.

Lärare/handledare genomgår universitetets handledar-/docentutbildningar. Lärarna har tid för forskning i anställningen vilket ger vetenskapligt kompetenta lärare i lärandemiljöerna. Årligen följs andelen disputerade lärare upp.

Inom varje grundutbildningsprogram ska grundläggande information om forskningsmetodik, vetenskapsteori samt forskningsetik ges. Fakultetens forskaraspirantverksamhet ger studenter vid fakultetens samtliga grundutbildningar möjlighet att ansöka om plats för att inom ramen för verksamheten få prova på forskning. Syftet är att tidigarelägga doktorsexamen för att förlänga den akademiska karriären. Även studenter utanför forskaraspirantverksamheten kan få prova på forskning under sommarmånaderna.

RUF ansvarar för det fakultetsgemensamma programmet för utbildning på forskarnivå som inrättades för doktorander antagna from 2021-07-01. Programmet ska säkerställa likvärdiga villkor för samtliga doktorander avseende utbildningstid och tillgång till goda forskarutbildningsmiljöer. Fakultetens utskott för forskarutbildningsprogrammet samlar in kursutvärderingar från kurser på forskarnivå för analys och diskussion om eventuella utvecklingsmöjligheter.

Fakulteten utlyser internationaliseringsmedel för utlandsvistelser under doktorandtiden samt för förberedelser inför en postdoktoral vistelse utomlands.

Fakulteten medfinansierar den nationella forskarskolan i allmänmedicin.

Fakulteten utlyser riktade medel inom det så kallade Forskningslyftet, både i syfte att stärka forskningen vid de institutioner/avdelningar/ämnen som identifieras ha utmaningar i fråga om tid till forskning och förmåga att attrahera forskningsmedel och för att säkerställa vetenskaplig kompetens hos lärarna inom berörda ämnen.

B. Resurser för kvalitet i forskning samt

C. Strategiska val och prioriteringar för forskningens utveckling och förnyelse

Forskningsfinansiering

Bottom-up-perspektiv på forskningens utveckling och förnyelse är essentiellt. Det är därför viktigt med deltagande i fakultetens olika organ där huvuddelen av de övergripande strategiska diskussionerna förs. Där ges det möjlighet att samla in och analysera information inför beslut om prioriteringar och strategiska satsningar. Sådana diskussioner förs även med prefekterna i olika sammanhang, vilket är nödvändigt för att stärka såväl bottom-up-perspektiv som förankring.

Fakulteten ger förutsättningar genom både bastilldelning och strategiska satsningar och institutionerna skapar former för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse. Långsiktighet i budgetprocessen är en viktig förutsättning för forskningens utveckling och förnyelse. Fakultetens beslutande organ har gemensamma strategiska diskussioner om styrkor,

UMEÅ UNIVERSITET

utvecklingsmöjligheter samt svagheter inom forskning. Strategiska satsningar beslutas baserat på kontinuerlig uppföljning, bl a genom resultatpremien. Via resultatpremien fördelas en del av forskningsanslaget utifrån bibliometri och externa bidrag, vilket är prestationsdrivande. Dessutom bidrar resultatpremien till att fakulteten kan identifiera de ämnesområden som har svårigheter att konkurrera om externa bidrag. Fakultetsledning, FN och beredande organ, exempelvis FON, samverkar och sätter in strategiska satsningar såsom stöd i form av projektmedel, anslagsskrivande samt peer review. Vidare är omvärldsanalys en viktig faktor för att kunna fånga upp goda exempel som kan diskuteras och eventuellt implementeras vid fakulteten.

I syfte att ge långsiktiga förutsättningar för lärare och forskningsmiljöer och för att stärka fakultetens forskning har Medicinska fakulteten valt att fördela forskningsanslag på ett flertal olika sätt:

- Fakultetens institutioner har genom resursfördelning av forskningsanslag för lektorat/professorer fått grundförutsättningar för att lektorer och professorer ska kunna bedriva forskning. Detta innebär att institutionerna för fakultetens läraranställningar tilldelas medel ur forskningsanslaget motsvarande en andel av lärarnas lönekostnad (t.o.m. budgetåret 2024 i normalfallet 20% per universitetslektorat och 50% per professur). Prefekten har en strategiskt viktig roll eftersom denne leder och fördelar arbetet inom respektive institution, vilket innefattar ansvar för fördelning av tid för forskning inom ramen för lärarnas arbetstidsavtal.
- Strategiskt riktade medel som söks i intern konkurrens utlyses i olika periodicitet, vissa årligen och andra med längre mellanrum. Ett årshjul med information om kommande interna utlysningar publiceras årligen på webben. Målgrupper och syften för respektive utlysning avgörs av FN och FON som arbetar gemensamt för att identifiera forskningsområden och lärarkategorier som kan vara i behov av olika former av stöd. De strategiska satsningar som genomförs syftar till att
  - förbättra konkurrenskraften när det gäller externa bidrag sökta i konkurrens för lärare med konkurrenskraftiga forskningsprojekt som inte redan har substantiellt lokalt stöd eller pågående externa bidrag av större omfattning. Denna typ av utlysning har visat sig vara essentiell som en brygga mellan bidragsmedel från statliga forskningsråd
  - stärka unga forskares vetenskapliga meritering
  - stärka de institutioner/avdelningar/ämnen som har utmaningar i fråga om tid till forskning och förmåga att attrahera forskningsmedel och för att även fortsättningsvis kunna bedriva utbildning med tydlig och stark forskningsförankring
  - säkerställa att berörda sjukvårdsenheter ska erhålla universitetssjukvårdstatus (USV) och för att säkerställa att forskning och vetenskaplig kompetens finns inom de ämnen som ingår i fakultetens utbildningar
  - stärka nyskapande forskning vid fakulteten och stärka konkurrenskraften hos fakultetens forskare vid stora nationella/internationella utlysningar av forskningsbidrag genom att ge excellensforskare utökad tid för forskning och för skrivande av forskningsansökningar. Ytterligare ett syfte är att stimulera till forskning som på sikt kommer att leda till framsteg inom medicin och hälsa och/eller vara av annan samhällsnytta
- Nyrekryterade biträdande lektorer får visst driftsstöd från såväl fakultetsgemensam nivå som institutionsnivå

UMEÅ UNIVERSITET

- Genom en riktad satsning erhåller prefekterna en särskilt avsatt forskningsstrategisk disposition, vilken ger prefekterna möjlighet att stärka/stötta de forskare/forskningsmiljöer där behov finns, exempelvis genom delfinansiering av doktorand-/postdoktorsanställningar, forskningsinfrastruktur m m Fakultetsledning/fakultetskansli följer upp nyttjandet av dessa medel med enkäter samt diskussioner vid prefektmöten samt i FN och FON. Det framgår tydligt av uppföljningarna att detta är en uppskattad resurs. Med tanke på hur prefekterna nyttjar resursen är denna satsning i mångt och mycket en satsning på nästa generations forskare. Resursen ger prefekten möjlighet att utöva ett strategiskt ledarskap och är ett bra incitament för att aktivt arbeta med den strategiska utvecklingen av forskningen vid institutionen
- Dekan/FN har en strategisk resurs som exempelvis kan nyttjas i samband med rekryteringar, flykttfara samt medfinansiering av forskningsinfrastruktur
- Fakulteten utlyser medel för sabbatical-vistelser för forskning med möjlighet för lärare att söka medel för kortare sabbatical-vistelser, det senare med anledning av att fr a kliniskt verksamma lärare/forskare har svårt att genomföra längre sabbatical-vistelser. URA-avtal som ska tecknas inför en sabbatical har inneburit svårigheter för de enskilda forskarna och berörda institutioner. Kansliet för medicin har tagit fram en handläggningsordning och mallar för att underlätta handläggningen av URA-avtalen. Även medel för planering av internationell postdoktorsperiod, för utlandsvistelse vid postdoktoral meritering samt för minisymposier utlyses årligen
- För att kvalitetssäkra projektansökningar (KAW Project)/nomineringar (Wallenberg Academy Fellows (WAF), KAW Scholar samt KAW Clinical Scholar) finns ett väl inarbetat system med beredningsgrupper inom fakulteten. Samarbete med Teknisk-naturvetenskaplig fakultet och universitetet centralt sker i vissa delar av dessa processer. Beredningsgruppens ordförande samt vicedekan för forskning träffar Enheten för forskningsstöd och samverkan inför rektors urval. En målsättning är att beredningsgruppen ska utse resurspersoner inom sig för de projekt och nomineringar beredningsgruppen har rankat högst. Resurspersonerna har i uppdrag att stödja projekten och nomineringarna fram till en eventuell slutlig ansökan. Även i andra former av ansökningsprocesser samarbetar fakultetens forskare med Enheten för forskningsstöd och samverkan.

Rekrytering, karriärvägar och karriärstöd

För att främja lika villkor för fakultetens lärare och för att säkerställa basen inom forskning och en vetenskapligt förankrad utbildning tilldelas numera alla institutioner s k lärarlönemedel från forskningsanslaget, inte bara för professurer, utan även för lektorat i fakultetens resursfördelningssystem.

I arbetet med kompetensförsörjning, och för att på ett tidigt stadium ta fram morgondagens forskare, har FN infört två strategiska satsningar – forskaraspirantverksamheten samt ett fakultetsövergripande forskarutbildningsprogram.

Forskaraspirantverksamhetens övergripande mål är

- att ge studenter på grundutbildningsnivå möjlighet att få en tidig ingång till forskning och därigenom få en tidig start på den akademiska karriären och

UMEÅ UNIVERSITET

- att visa på möjliga karriärvägar inom akademien för att öka intresset för en akademisk karriär.

FN har beslutat att samtliga doktorander som antas från och med 1 juli 2021 ska delta i ett fakultetsgemensamt forskarutbildningsprogram. Programmets mål är att stödja den individuella progressionen mot examensmålen, erbjuda möjligheter till utbyte över ämnes- och institutionsgränser och att erbjuda en forskarutbildning på lika villkor. Efter genomgången program uppfylls helt eller till viss del nio av de tolv nationella examensmålen, samt till stor del samtliga lokala mål, vilket bidrar till kvalitetssäkring av forskarutbildningen och genomförande på lika villkor. Programmet genomsyras av hållbarhetsperspektivet och lyfter fram samarbete över disciplinära gränser och tvärvetenskaplig kompetens.

Fakulteten ser ett behov av förbättrad karriärplanering för postdoktorer, och inväntar utredningen om ett gemensamt postdoktorsprogram.

Universitetets anställningsordning för lärare ligger till grund för fakultetens arbete med rekrytering och befordran. ADN bereder ärenden såsom anställning av lektorer och professorer. När fakultetsledning och prefekter identifierar svårigheter att rekrytera vetenskapligt kompetenta lärare genomför fakulteten riktade satsningar, såsom exempelvis biträdande lektorat i kombination med ST-tjänstgöring.

I syfte att stärka kompetensförsörjningen vid fakulteten och därmed även stärka forskningen utlyser fakulteten biträdande universitetslektorat i tre öppna spår – inom valfritt ämne, inom valfritt ämne i kombination med klinisk tjänstgöring samt inom ämnen med särskilda utmaningar. Periodiciteten för denna typ av utlysning är i nuläget inte fastställd. Dessutom satsar fakulteten även på meriteringsanställningar på institutionernas initiativ, exempelvis medfinansierat biträdande lektorat, ibland kombinerat med ST-tjänstgöring som läkare eller tandläkare, vilket är en nationellt unik anställningsform vid Umeå universitet. Detta görs för att säkra kompetensförsörjning i ämnen till vilka söktrycket är lågt till högre lärarbefattningar och/eller inom ämnen som kan vara av strategisk vikt för fakultetens konkurrenskraft.

Nyrekryterade biträdande lektorer får ett visst driftsstöd från såväl fakultetsgemensam nivå som institutionsnivån.

Vid anställning av en biträdande lektor utses alltid en pedagogisk och (minst) en vetenskaplig mentor (varav en institutionsextern) i syfte att stötta denne, bl a i upprättandet av den pedagogiska och vetenskapliga utvecklingsplanen. För biträdande lektorer som kombineras med specialiseringstjänstgöring (ST) som läkare eller tandläkare utses även en klinisk handledare. Fakultetskansliet genomför en introduktionsutbildning för den nyrekryterade, prefekt samt berörd verksamhetschef.

För att stärka klinisk forskning av hög kvalitet med tydlig patient- eller befolkningsnytta utlyser Medicinska fakulteten och Norra sjukvårdsregionen

- förordnanden som universitetsöverläkare, dvs ALF-finansierade forskningsförordnanden för docentkompetenta överläkare i Norra sjukvårdsregionen. Ett sådant förordnande innebär 33 % garanterad forskningstid under tre år inom tillsvidareanställningen vid berörd region, med möjlighet till tre års förlängning

UMEÅ UNIVERSITET

- forskningsförordnanden för tillsvidareanställda med legitimationsyrken (gäller ej läkare och tandläkare) i Norra sjukvårdsregionen. Förordnandet innebär 50 % forskningstid i anställningen under fyra års tid.

Fakulteten öronmärker årliga anslagsstöd för yngre forskare i satsningen *Strategisk forskningsresurs för vetenskapligt unga forskare*.

På initiativ från institutionsnivå förordar dekan gästprofessorer som sedan beslutas av rektor.

Fakultetens forskare har, som ett led i kompetensutveckling och karriärstöd, möjlighet att delta i universitetets REAL-utbildningar för framtidens forskare och forskningsledare på tre olika nivåer. Institutionerna nominerar lärare till dessa utbildningar, fakultetsledningen granskar och rankar de nominerade. Detta är ett utmärkt sätt för ledningen att få en god överblick över fakultetens unga forskare.

Fakultetsledningen följer tillsammans med Kansliet för medicin upp institutionernas kompetensutvecklingsplaner.

Forskningsinfrastruktur

Fakulteten utlyser årligen särskilt avsatta medel för forskningsinfrastruktur, både för nyanskaffning och drift, med syfte att öka forskarnas tillgång till högkvalitativ forskningsinfrastruktur och forskningsmiljöer, och därmed bidra till excellens i forskningen. Dessa medel är avsedda att täcka ett brett spektrum inom fakulteten. De forskningsinfrastrukturer som beviljas medel ska vara tillgängliga för andra forskarkollegor. Uppföljning av att medlen används till det som ansökan avsåg görs, både ekonomiskt och vetenskapligt utfall ska rapporteras till fakulteten. En djupare uppföljning ska genomföras för de forskningsinfrastrukturer som har erhållit anslagsmedel från fakulteten för att inventera antal genererade publikationer, antal och storlek på genererade externa bidrag samt antal brukare.

Arbetet inom fakulteten samordnas av M-RIS i nära samarbete med Region Västerbotten och det centrala rådet för forskningsinfrastruktur (RIS). M-RIS bedriver ett kontinuerligt arbete för att synliggöra och tillgängliggöra befintliga forskningsinfrastrukturer såsom exempelvis teknikplattformar, biobanker och patientregister, både inom universitetet och Region Västerbotten. Flera av dessa forskningsinfrastrukturer (vid såväl UMU som Region Västerbotten) erbjuder forskarna kvalitetssäkrad utbildning och regulatoriskt stöd för att genomföra forskning enligt gällande regelverk, exempelvis ICH-GCP, Biobankslagen, utbildning i statistik samt strukturerad process och ansökningsförfarande för samt utbildning kring personuppgiftshantering/hälsodata. Arbetet pågår med att synliggöra nationella forskningsinfrastrukturer för att öka andelen UMU-användare samt för att ta fram former och förutsättningar för att erhålla stöd till lokala core faciliteter.

RIS bistår fakulteten i arbetet med att inventera, prioritera, synliggöra samt tillgängliggöra forskningsinfrastrukturer.

Fakulteten har ett nära samarbete med Teknisk-naturvetenskaplig fakultet, ett exempel är att fakulteterna samordnar sina utlysningar av interna forskningsinfrastrukturmedel och samarbetar kring fördelning av medlen.

UMEÅ UNIVERSITET

Stödverksamhet

En del av det stöd som lärarna är i behov av erhålls i forskningsmiljöerna i form av personal, forskningsinfrastruktur, rekrytering, ekonomisk uppföljning av projekt m m.

Avdelningen för biobanks- och registerstöd ger stöd till forskare gällande tillgång till registerdata och biobanksprover och ger råd om studiedesign och samarbeten.

Inom ramen för ALF-systemet får forskare stöd i statistikberäkningar och skrivande av ansökningar.

Kansliet för medicin ger stöd till fakultetsledning, fakultetens mötesorgan samt till institutionerna, bl a avseende frågor som rör forskningsinfrastruktur, interna utlysningar av forskningsanslag, ekonomi, personal samt forskningskommunikation av forskningsresultat, publikationer, forskningsmedel och priser. Vidare ansvarar kansliet för att i fakultetens veckobrev sammanställa information om aktuella forskningsresultat, kommande interna och nationella utlysningar samt aktiviteter.

På central nivå kan forskarna få stöd i sin forskargärning av exempelvis

- Universitetsbiblioteket – publikationsavtal, publikation med öppen access, forskningsdatahantering m m
- Enheten för forskningsstöd och samverkan – stöd och kompetensutveckling i att skriva ansökningar och att söka potentiella anslagsgivare
- universitetsjurister – avtal, GDPR och forskningsetik
- Personalenheten – ledarskapsutbildning, kompetens- och karriärutveckling och arbetsmiljö

D. Uppföljning, analys och utvärdering

Kontinuerlig uppföljning och egna analyser

En del av fakultetens forskningsanslag fördelas årligen till institutionerna i form av en resultatpremie baserad på bibliometri, där extra medel delas ut om publicering har skett i en publiceringskanal på nivå 2 enligt Norska listan, samt externa bidrag, där extra medel delas ut om yngre forskare har konkurrerat sig till externa medel. Resultatpremien ger FN och FON möjlighet till årlig uppföljning och analys och att identifiera såväl de ämnesområden som är forskningsmässigt starka som de ämnesområden som har svårigheter att konkurrera om externa bidrag och som kan behöva riktade stöd.

Verksamhetsplaner och budgetar på både fakultets- respektive institutionsnivå följs upp och utvärderas vid minst två tillfällen per år.

I universitetets årsredovisning redovisas flera resultatindikatorer inom forskning och utbildning på forskarnivå såsom genomströmning, vetenskaplig produktion samt förmåga att attrahera externa medel, vilket gör att fakulteten kan följa trender och fatta strategiska beslut utifrån dessa. Fakulteten redovisar aktiviteter inom kvalitetsarbetet för forskning, god forskningssed, samverkan samt samband mellan forskning och utbildning på forskarnivå.

Fakultetsledningen genomför institutionsdialoger där utrymme ges för diskussioner om kvalitetsarbete inom forskning på institutionsnivån. Strategiska diskussioner förs även med

UMEÅ UNIVERSITET

lärarkollegiet, prefektgruppen och berörda beredningsorgan.

FON genomför inventering av institutionernas kvalitetsarbete, periodiciteten för detta arbete är inte avgjord. Pågående piloter med självvärdering på institutionsnivå kommer att ha en påverkan på hur institutionernas kvalitetsarbete ska genomlysas i framtiden.

I fakultetsledningens dialoger med universitetsledningen rapporteras avvikelser såsom extraordinära händelser som ett led i uppföljning, kvalitetsutveckling och lärande.

FON och FN följer utfall av externa medel erhållna i konkurrens från de större finansörerna samt samlar in information om vilka som sitter i olika beredningsgrupper. Institutionerna och fakultetsledningen är aktiva och nominerar personer till beredningsgrupper inom exempelvis VR, Forte samt Hjärt-Lungfonden, vilket är viktigt för att kunna fånga upp information avseende styrkor, utvecklingsmöjligheter och svagheter i ansökningar från fakultetens lärare.

FON och FN följer upp fakultetens interna utlysningar av forskningsmedel avseende bl a transparens, lika villkor och syfte för att vid behov förbättra processerna för utlysning, beredning samt tilldelning. Observatörer från FN/FON deltar vid beredningsgruppsmötet för att identifiera styrkor och svagheter i beredningsprocessen. Även resultatet av vissa utlysningar följs upp genom enkäter till de som i konkurrens har erhållit forskningsanslag. Långsiktiga utvärderingar ska genomföras avseende utfall vad gäller externa medel, publikationer, citeringar och genomslag i samhället. Krav finns på de lärare som har erhållit forskningsanslag ur fakultetens interna utlysningar att till Kansliet för medicin inkomma med en vetenskaplig rapport drygt tre år efter det att medlen har börjat betalas ut.

Inför mandatperiodsskifte tar beredningsorganen fram slutdokument innehållande analyser kring de beslut och aktiviteter som genomförts under mandatperioden.

FON följer upp hur prefekternas forskningsstrategiska disposition har nyttjats. Uppföljning sker genom enkäter samt diskussioner vid prefektmöten samt i FON och FN.

Fakulteten har möjlighet att initiera särskilda granskningar av forskningsmiljöer.

Vid anställning och befordran granskas den sökandes vetenskapliga produktion.

Söktryck och utfall män jämfört med kvinnor följs upp för fakultetens interna utlysningar av forskningsanslag samt för utlysningar av anställningar.

Att majoriteteten av ledamöterna i RUF utgörs av institutionernas forskarutbildningsansvariga är ett utmärkt sätt att kvalitetssäkra fakultetens utbildning på forskarnivå genom uppföljning och analysdiskussioner. Programutskottet samlar in kursutvärderingar från kurser på forskarnivå för analys och diskussion om eventuella utvecklingsmöjligheter.

UMEÅ UNIVERSITET

Genomlysningar med stöd av extern kollegial granskning

Excellensmiljöer utvärderas av VR och FORTE och klinisk forskning och universitetssjukvård utvärderas av VR samt Socialstyrelsen. Processen är minst lika viktig som resultatet för de parter som utvärderas då både styrkor och utvecklingsmöjligheter genomlyses.

I några av fakultetens interna utlysningar av forskningsanslag bedöms ansökningarna av externa granskare som skriver omdömen för de sökande som passerar triagen.

Det är ännu inte tydligt vad universitetets kommande pilotutvärderingar av kvalitet i forskning kommer att leda till för olika former för och frekvens av genomlysningar med extern kollegial granskning.

UMEÅ UNIVERSITET